

Dosarul nr. 2ra-136/21

Prima instanță: Judecătoria Drochia sediul Glodeni (jud. C. Rîmari)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. I. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

ÎNCHEIERE

13 ianuarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Svetlana Bogdan și Nelea Moraru

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Nelei Moraru și Svetlanei Bogdan împotriva lui Ghenadie Morari cu privire la anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren

împotriva deciziei din 10 septembrie 2020 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Svetlana Bogdan și Nelea Moraru și menținută hotărârea din 3 februarie 2020 a Judecătoriei Drochia sediul Glodeni, prin care acțiunea a fost respinsă

constată:

La 22 martie 2019, Nelea Moraru și Svetlana Bogdan au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ghenadie Morari, intervenienți accesorii Consiliul com. Cuhnești r-nul Glodeni și Primăria com. Cuhnești r-nul Glodeni cu privire la anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

În motivarea acțiunii au invocat că lui Nicolae Morari, care este tatăl lor, i-a fost repartizat în proprietate terenul cu suprafața totală de 0,3689 ha pentru construcții, cu numărul cadastral XXXXX, conform deciziei nr. 1 a Primăriei com. Cuhnești r-nul Glodeni din 19 martie 1992.

Au comunicat că după decesul lui Nicolae Morari la XXXXX, ca moștenitori legali ai acestuia au rămas copiii Nelea Moraru, Svetlana Bogdan și Ghenadie Morari.

Procedura succesorală a fost derulată o perioadă îndelungată de timp, motiv pentru care soarta terenului cu numărul cadastral XXXXX rămânea nesoluționată.

Au menționat că în urma înregistrării primare masive a bunurilor imobile, în baza deciziei Consiliului local al comunei Cuhnești nr. 5/8 din 1 noiembrie 2012, terenul cu numărul cadastral XXXXX a fost repartizat în proprietate privată lui

Ghenadie Morari, cu eliberarea ulterioară a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 21 ianuarie 2013.

Au considerat reclamantele că eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Ghenadie Morari este contrară prevederilor art. 1444 alin. (2) Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, deoarece terenul a existat la data deschiderii dosarului succesoral, iar înregistrarea proprietății doar după unul din moștenitori este contrară legii.

La fel, au relatat că prin decizia Consiliului local al comunei Cuhnești nr. 7/2 din 27 octombrie 2014, a fost aprobată lista proprietarilor de terenuri în scopul corectării erorilor comise în urma înregistrării primare masive a terenurilor din comuna XXXXX.

Așadar, conform listei anexate la decizia menționată a fost corectat numele proprietarului terenului cu numărul cadastral XXXXX din intravilanul comunei XXXXX, Ghenadie Morari fiind exclus din listă, însă titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. XXXXX din 21 ianuarie 2013 așa și a rămas înregistrat în Registrul bunurilor imobile.

Și-au întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 1444 Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, art. 33¹, 166, 167 CPC.

Au solicitat admiterea acțiunii și anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. XXXXX din 21 ianuarie 2013 eliberat pe numele lui Ghenadie Morari.

Prin hotărârea din 3 februarie 2020 a Judecătoriei Drochia sediul Glodeni, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Prin decizia din 10 septembrie 2020 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de Svetlana Bogdan și Nelea Moraru și menținută hotărârea primei instanțe.

Întru consolidarea soluției adoptate, instanțele de judecată ierarhic inferioare au stabilit că defunctul Nicolae Morari nu a deținut un titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren, deci în timpul vieții până la deces, nu a exercitat dreptul său și nu a dobândit în condițiile legii terenul pentru construcții cu numărul cadastral XXXXX, cu suprafața de 0,3689 ha din com. XXXXX r-nul XXXXX, în proprietate.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare au reținut că din copia certificatului de moștenitor legal nr. 5 eliberat Svetlanei Bogdan, Nelei Moraru și Ghenadie Morari de către notarul public Claudia Patereu din 9 ianuarie 2017, bunul imobil nominalizat nu a fost inclus în patrimoniul succesoral la data deschiderii succesiunii.

Deja ulterior decesului lui Nicolae Moraru, prin decizia Consiliului comunei Cuhnești nr. 5/8 din 1 noiembrie 2012, terenul cu suprafața de 0,3689 ha cu numărul cadastral XXXXX a fost repartizat în proprietate lui Ghenadie Morari, care la 10 septembrie 2014 a înregistrat dreptul de proprietate asupra imobilului în Registrul bunurilor imobile.

La fel, prima instanță și instanța de apel au menționat că drept temei de înregistrare a dreptului de proprietate a servit anume titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. XXXXX din 21 ianuarie 2013 eliberat în temeiul deciziei Consiliului local al comunei Cuhnești nr. 5/8 din 1 noiembrie 2012, care nu a fost contestată sau abrogată și titlul nu a fost eliberat moștenitorului, dar proprietarului construcției amplasate pe terenul cu nr. cadastral XXXXX, ca temei fiind extrasul

din registrul de evidență a gospodăriilor din 3 septembrie 2012, fapt ce rezultă din certificatul OCT.

Astfel, instanțele de judecată au concluzionat că titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Ghenadie Morari a fost eliberat în temeiul art. 11 Cod funciar.

La 10 noiembrie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Svetlana Bogdan și Nelea Moraru au declarat recurs împotriva deciziei din 10 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului au invocat dezacordul cu actele judecătorești recurate, considerându-le ilegale, deoarece instanțele de judecată ierarhic inferioare au apreciat în mod eronat și arbitrar probele cauzei, au aplicat legea nepotrivită și au pronunțat acte judecătorești care contravin legii.

Așadar, au fost apreciate selectiv probele prezentate de către ele în cauza examinată, atât timp cât instanțele de judecată au constatat existența a două acte administrative (decizia nr. 1 din 19 martie 1992 și decizia nr. 5/8 din 1 noiembrie 2012) care se contrazic la capitolul obiectului material, dar s-au expus referitor la valabilitate preferențial doar în privința deciziei Consiliului local al comunei Cuhnești nr. 5/8 din 1 octombrie 2012.

Instanțele de judecată nu au negat prin nicio formă valabilitatea și legalitatea deciziei Consiliului local al comunei Cuhnești nr. 1 din 19 martie 1992, iar prin menționarea exclusivă că doar decizia Consiliului local al comunei Cuhnești nr. 5/8 din 1 octombrie 2012 este valabilă și necontestată, au apreciat selectiv probele prezentate, având scopul de a acoperi o lipsă de argumentare în privința excluderii din apreciere a deciziei nr. 1 din 19 martie 1992.

Au invocat recurentele aprecierea arbitrară a probelor de către instanțele de judecată ierarhic inferioare și prin excluderea nefondată din categoria probelor pertinente cauzei a deciziei Consiliului local al comunei Cuhnești nr. 7/2 din 27 octombrie 2014, prin care a fost aprobată lista proprietarilor de terenuri în scopul corectării erorilor admise în cadrul înregistrării primare masive a terenurilor din comuna XXXXX.

Au mai notat că atât dânsese, cât și intervenienții accesorii au reclamat eroarea prin care lui Ghenadie Morari i-a fost repartizat terenul în proprietate și au demonstrat că eroarea a fost admisă în procesul de înregistrare masivă a bunurilor imobile din comuna XXXXX.

Prima instanță și instanța de apel nu au făcut altceva decât să denatureze cauza erorii și prin apreciere neconformă a probelor din dosar au constatat circumstanțe false, fapt ce a cauzat aplicarea nepotrivită a legii materiale.

Au considerat eronată constatarea instanțelor de judecată precum că lui Ghenadie Morari, prin decizia nr. 5/8 din 1 noiembrie 2012, a fost atribuit terenul în proprietate trecut în Registrul cadastral al deținătorilor de teren din 25 februarie 1994 sub nr. 540, or temei pentru trecerea terenului cu nr. cadastral XXXXX în Registrul cadastral al deținătorilor de teren din 25 februarie 1994 sub nr. 540 a servit anume decizia nr. 1 din 19 martie 1992, prin care terenul a fost oferit în proprietate defunctului Nicolae Morari.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare și-au fundamentat greșit aprecierea prin aplicarea art. 5 și art. 37 din Legea nr. 1543 din 25 februarie 1998 cadastrului bunurilor imobile, or, pornind de la obiectul litigiului, obiectul probatoriu și aprecierea conformă a porbelor din proces, instanțele urmau să ia în calcul valabilitatea decizia nr. 1 din 19 martie 1992, să aprecieze nearbitrar extrasul eliberat de Primăria com. Cuhnești r-nul Glodeni nr. 135 din 13 iulie 2017 și prin aplicarea corectă a materiei de drept, trebuiau să constate dreptul de proprietate al defunctului Nicolae Morari asupra terenului trecut cu nr. XXXXX, cu suprafața de 0,3689 ha, soluționând speța prin aplicarea corectă a materiei de drept, respectiv, prin esența art. 37¹ din legea menționată.

Prin urmare, instanțele de judecată, până a aplica regulile generale în domeniul dobândirii dreptului de proprietate, trebuiau să aplice prevederile speciale, de excepție a art. 37¹ alin. (1) din Legea nr. 1543 din 25 februarie 1998 cadastrului bunurilor imobile.

La fel, au evidențiat recurențele că este eronată și concluzia instanțelor de judecată ierarhic inferioare în sensul că titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Ghenadie Morari a fost eliberat în temeiul art. 11 Cod funciar, deoarece la dosar nu au fost prezentate, nici de către intimat, nici de către intervenții accesorii, probe care ar demonstra că a existat vreo cerere sau demers din partea lui Ghenadie Morari pentru a-i fi atribuit teren în proprietate prin esența art. 11 Cod funciar.

Asfel, decizia Consiliului local al comunei Cuhnești nr. 5/8 din 1 noiembrie 2013 fiind o eroare administrativă, constatarea căreia servște drept temei de anulare a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren a lui Ghenadie Morari din 21 ianuarie 2013.

La 8 decembrie 2020, în adresa lui Ghenadie Morari, Consiliului com. Cuhnești r-nul Glodeni și Primăriei com. Cuhnești r-nul Glodeni a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Svetlana Bogdan și Nelea Moraru, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 153), fiind recepționată de către Consiliul com. Cuhnești r-nul Glodeni și Primăria com. Cuhnești r-nul Glodeni la 8 decembrie 2020, ceea ce se atestă prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f. d. 154).

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care Ghenadie Morari, Consiliul com. Cuhnești r-nul Glodeni și Primăria com. Cuhnești r-nul Glodeni să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurențele s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursul la 10 noiembrie 2020 împotriva deciziei din 10 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului declarat de Svetlana Bogdan și Nelea Moraru, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al

Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Svetlana Bogdan și Nelea Moraru, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că

nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de Svetlana Bogdan și Nelea Moraru urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Svetlana Bogdan și Nelea Moraru.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic